

Grodziska słowiańskie nad jeziorem Kamienica

Autor: Edmund Kałniewski

Co jakiś czas będziemy prezentować na naszych stronach informacje o najciekawszych miejscach w sąsiednich gminach. Dziś piszemy o grodziskach średniowiecznych znad jeziora Kamienica.

Wszyscy znamy jezioro

Kamienica, tylko, czy przebywając w tamtym terenie wiemy coś o jego najciekawszych historycznie miejscach? Z Rymania przez Drozdowo i Gołocino, nad jezioro Kamienica, łatwo będzie dojechać nową drogą rowerową. Może warto pojechać na wycieczkę i poznać ciekawe miejsca w tamtym rejonie naszego powiatu.

Jezioro

Kamienica (niem. Kämitz See)

znajduje się na granicy gmin Gołocino i Siemiel. Jego powierzchnia wynosi 66,2 ha, a wody jeziora wypełniają głęboki rynek polodowcowy o długości ponad dwa kilometry, szerokości kilkuset metrów. Z jeziora wypływa rzeka Błotnica. Ok. 0,5 km na wschód od jeziora znajduje się najwyższe wzniesienie w tej okolicy pod nazwą Bysica (niem. Bismarck Berg). Cały ten zalesiony teren wzniesienia w kierunku Kamienicy został objęty specjalnym obszarem ochrony siedlisk Kemy Rymańskie.

Na okolicznych,

zalesionych wzniesieniach wokół jeziora zlokalizowane są 3 grodziska słowiańskie (rys.1): grodzisko Dargocice, grodzisko Kamica oraz grodzisko Trzynik. Systematyczne badania osad obronnych w Dargocicach i Kamicy prowadzili w latach 80-tych XIX wieku, H. Meier (1882) i baron von Eickstedt. Widać, że te grodziska są usytuowane blisko siebie, w odległości ok. 2 km i wchodziły zapewne w skład jednego zespołu osadniczego. Nie powstały one równocześnie. Początki małego gródka w Dargocicach należy umieszczać nie wcześniej jak na przełomie IX/X wieku, podczas gdy obiekt w Kamicy funkcjonował raczej już w

drugiej połowie IX wieku. Powstające one były na zachodnim pograniczu Ziemi Kołobrzeskiej. W średniowieczu, jeden ze szlaków handlowych z Kołobrzegu wiodł w kierunku południowo-zachodnim włącznie m.in. przez grodziska w Dargocicach oraz w Trzyniku i łączył się z traktem Karlino- Płoty- Szczecin. Wymienione trzy grodziska są typu wyżynnego, powstające na cyplach wysoczyzny moreny dennej przylegających do brzegów jeziora Kamienica. Są to obiekty niezniszczone, czytelne w terenie i porośnięte lasem. W połowie lat sześćdziesiątych XX wieku były objęte badaniami sondażowymi Ekspedycji Wykopaliskowej IHKM PAN w Bardach i Ł Wielubiu.

Poniżej krótkie opisy wymienionych grodzisk.

1. Grodzisko Dargocice

Zlokalizowane jest na wschodnim brzegu jeziora, w odległości ok. 400 m na zachód od południowego skraju zabudowań wsi Dargocice (niem. Eickstedtswalde) o ok. 2 km na południowy wschód od grodziska Kamica. Jest ono najmniejsze z opisywanych powierzchni wznosi się do 0,25 ha, jednoczynowe, w rzucie poziomym czworoboczne, bronione wałem pierścieniowym, w przerwie którego należy zlokalizować bramę. Najbardziej czytelnie rysuje się wschodni i południowy odcinek wału. U jego podnóża znajduje się fosa szerokości 5-10 m. Wznosi się grodziska przecina droga. Szerokość podstawy wału wynosi ok. 10 m, a wysokość od podstawy wyniesienia dochodzi do 22,5 m. Bezpośrednio na północ od grodziska, powstająca niżej jest osada przyrodowa o wymiarach 25 x 30 m. Oba obiekty datuje się na X wiek i wskazują one ślady stałego zamieszkania.

2. Grodzisko Kamica

Przylega do wschodniego brzegu jeziora Kamienica. Położone jest w odległości 1,5 km na południowy zachód od zabudowa wsi Kamica (niem. Kämitz) oraz 600 m od drogi prowadzącej z Kamicy do Trzynika na Górze Zamkowej (niem. Schloßberg). Jest to grodzisko jednoczynowe o powierzchni wzniesienia do 0,5 ha, z wałem podkowiastym i fosą. Szerokość podstawy wału wynosi ok. 14 m, a szerokość fosy 7-10 m. Wysokość obiektu od podstawy wyniesienia wynosi 24 – 26 m. Do wschodniej strony w sąsiedztwie grodziska przylega przyczółek, w którym odkryto dodatkowe umocnienia obronne z niskim wałem i fosą o wymiarach 15 x 30 m, występującej tylko na tym obiekcie!. W jego północnej części znajdują się dwa regularne kopce (domniemane kurhany). Jest to obiekt obronny datowany na drugą połowę IX wieku. Również tu stwierdzono ślady stałego zamieszkania.

3. Grodzisko Trzynik

Położone jest w odległości ok. 2 km na wschód od skraju wsi Trzynik (niem. Trinke), na cyplu wysoczyzny o stromych zboczach, od wschodu przylega do jeziora Kamienica, a od północy i od zachodu opływa je bezimienny strumyk. Jest to grodzisko wydłużone, dwuczłonowe. Człon pierwszy o kształcie owalu oddzielony jest od strony członu drugiego wałem poprzecznym i fosą. Wał ten jest przerwany w połowie linii umocnień (domniemana brama). Zewnętrzny stok wału obłożony jest kamieniami. Człon II broniony jest od strony dojazdu z wysoczyzny wałem poprzecznym i podwójną linią fos, mało czytelną. Bieg wału przerwany jest w dwóch miejscach (domniemane bramy) (rys.2). Korona wału i stok zewnętrzny równieź licowany jest polnymi kamieniami. Powierzchnia grodziska wynosi ok.4,4 ha, a wysokość grodziska od podstawy wyniesie dochodzi do 23 m. Gród wczesnośredniowieczny wzniesiony został na miejscu warowni kultury w VII – VIII wieku i jest zaliczany do najstarszych grodów w dorzeczu dolnej Parsęty (słowińska Prońca).

Opisywane

grodziska uległy likwidacji w drugiej połowie X wieku lub na przełomie X/XI wieku wskutek spalenia lub opuszczenia, albo też zanikły formy obronne grodziska, co wiązało się z początkiem procesu nowej organizacji terytorialnej.

zakazanie chciałbym jeszcze przypomnieć, że ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, między innymi określa, że na stanowiskach archeologicznych nie wolno poszukiwać i zabierać żadnych przedmiotów, a osoby ujęte na niszczeniu i ich rozkopywaniu, podlegają karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Więcej zdjęć opisywanych grodzisk znajduje się w naszej galerii foto (KLIKNIJ!).

Opracował Edmund Kałniewski

Zdjęcia : T. Dach

Rys: E. Kałniewski

Literatura:

1. Początki

wczesnośredniowiecznego osadnictwa grodowego w dorzeczu Parsęty (VIII – X/XI) – Władysław Osowski,

2. Różnica

archeologiczne do studiów nad wczesnośredniowiecznym osadnictwem grodowym na terenie woj. Koszalińskiego – t.4, Wł. Osowski, J. Olczak, K. Siuchniński,

3. Podziały

terytorialne Pomorza w XII-XIII wieku – Kazimierz Łaski,

4. Z dziejów

Gościna i okolicy – Mieczysław Berna